

## Ανασκαφικά ευρήματα κατά την κατασκευή του Μετρό

Κατά την κατασκευή του Μητροπολιτικού Σιδηροδρόμου Θεσσαλονίκης από το 2006 ως και το 2012, στους δύο σταθμούς της Εγνατίας «Αγίας Σοφίας» και «Βενιζέλου» ήρθαν στο φως με σωστικές ανασκαφικές έρευνες της Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Θεσσαλονίκης αλληπάλληλες οικιστικές φάσεις, που εμπλουτίζουν και συμπυκνώνουν την αρχαιολογική και ιστορική γνώση πάνω στην χωροταξική οργάνωση της Θεσσαλονίκης και τις λειτουργίες της διαχρονικά, από τις αρχές του 4ου αιώνα μ.Χ. έως και τον 20<sup>ο</sup> αιώνα, γύρω πάντα από τον κύριο δρόμο της (*decumanus maximus*, μετέπειτα *Λεωφόρος*, *Φαρδύς δρόμος* και *Εγνατία* σήμερα). Ερευνήθηκαν δημόσια κτίρια και χώροι συνάθροισης των κατοίκων, σπιτία, καταστήματα και εργαστήρια της αγοράς μαζί με όλον τον υδροδοτικό και αποχετευτικό εξοπλισμό τους.

Έξω από τις πύλες της οχύρωσης *Χρυσή* και *Κασσανδρεωτική*, που δεν διατηρούνται σήμερα, αποκαλύφθηκαν παλαιοχριστιανικό νεκροταφείο, αποθήκη κρασιού 4<sup>ου</sup> αιώνα και χριστιανικός ναός 5<sup>ου</sup> αιώνα στο σταθμό Πλατείας Δημοκρατίας, καθώς και δύο επάλληλοι χριστιανικοί ναοί 4<sup>ου</sup> και 5<sup>ου</sup> αιώνα αντίστοιχα στο σταθμό Σιντριβάνι.

Αξιόλογα είναι και τα ευρήματα της ΙΣΤ' ΕΠΚΑ, που χρονολογούνται πριν από τον 4<sup>ο</sup> αιώνα μ.Χ. και αφορούν κυρίως στην ανατολική και δυτική νεκρόπολη έξω από τα τείχη.

Οι βυζαντινές αρχαιότητες εκτείνονταν σε όλη την επιφάνεια των σταθμών ως το μέσο βάθος των -6,00 περίπου μέτρων. Στις αποθήκες φυλάσσονται σήμερα πλέον των 100.000 κινητά ευρήματα (κεραμική, γλυπτά, κοσμήματα, νομίσματα κ.λ.π.). Παρά την επιμελημένη προετοιμασία, τις αδειοδοτήσεις, τις συμβατικές υποχρεώσεις ανάμεσα στον φορέα του έργου και το Υπουργείο Πολιτισμού και παρά τις διατάξεις της Αρχαιολογικής Νομοθεσίας, μερικές φορές απαιτήθηκε αγώνας για τη διάσωση των σημαντικότερων αρχαιοτήτων, που στην περίπτωση του σταθμού Βενιζέλου συνεχίζεται έως σήμερα.



Σταθμός μετρό "Βενιζέλου" υπό κατασκευήν. Η διασταύρωση του *decumanus maximus* (σημερινή Εγνατία) με τον *cardo* (σημερινή Βενιζέλου) από Δ. προς Α. Σε πρώτο πλάνο ο δρόμος του 4<sup>ου</sup> αι. μ.Χ. με λείψανα του κτιρίου της διασταύρωσης εκατέρωθεν αυτού.

*Im Bau befindliche U-Bahn Station 'Venizelou'. Die Kreuzung von Decumanus maximus (heutige Egnatia Str.) mit dem Cardo (heutige Venizelou Str.), von Westen nach Osten. Im Vordergrund sind die Straße aus dem 4. Jh n. Ch. und auf ihren beiden Seiten die Überreste eines Gebäudes an der Kreuzung zu sehen.*

## Ausgrabungsfunde bei den Bauarbeiten der U-Bahn

Bei den Bauarbeiten der 'Metropolitanbahn' von Thessaloniki wurden zwischen 2006 und 2012 mithilfe von Rettungsausgrabungen der Ephorie für byzantinische Altertümer in Thessaloniki aufeinanderfolgende Siedlungsphasen an den Stationen der Egnatia Straße 'Agias Sophias' und 'Venizelou' freigelegt. Diese Funde bereichern und verdichten das archäologische und historische Wissen über die Raumordnung von Thessaloniki und ihre Funktionen im Laufe der Zeit vom frühen 4. bis zum 20. Jahrhundert n.Ch. im direkten Umfeld der Hauptstraße der Stadt (*Decumanus maximus*, später *Via Regia*, dann *Breite Straße* und heute *Egnatia Straße*). Öffentliche Gebäude, Treffpunkte der Einwohner, Häuser, Läden und Werkstätten auf dem Markt sowie ihre gesamte Wasserversorgungs- und Abwasserleitungen wurden ausführlich recherchiert und studiert.

Außerhalb des Goldenen und des Kassandreotischen Tors, die heute nicht erhalten sind, wurden ein frühchristlicher Friedhof, ein Weinlager aus dem 4. und eine Kirche aus dem 5. Jahrhundert an der U-Bahn-Station 'Plateia Dimokratias' sowie zwei aufeinanderfolgende Kirchen aus dem 4. und dem 5. Jahrhundert an der Station 'Syntivani' freigelegt. Bemerkenswert sind auch die Funde der 16. Ephorie für prähistorische und klassische Altertümer, die vor dem 4. Jh. n.Ch. datieren und hauptsächlich die östliche und westliche Nekropole (Totenstadt) außerhalb der Mauern betreffen.

Die byzantinischen Altertümer erstreckten sich entlang allen Stationen in einer Durchschnittstiefe von ungefähr -6,00 Metern. Heute werden mehr als 100.000 transportierbare Funde (Keramikgegenstände, Skulpturen, Schmuck, Münzen) in Lagern aufbewahrt. Trotz der sorgfältigen Vorbereitung, des Genehmigungssystems, der vertraglichen Verpflichtungen des U-Bahn-Auftragnehmers an das Kultusministerium und trotz der gesetzlichen Verordnungen im Bereich Archäologie und Denkmalschutz fand des Öfteren ein harter Kampf um den Erhalt der wichtigen Altertümer statt. Im Fall der Station 'Venizelou' geht dieser Kampf bis heute weiter.

*Σταθμός μετρό „Αγίας Σοφίας“ υπό κατασκευήν. Αποκάλυψη του decumanus maximus (σημερινή Εγνατία) από Δ. προς Α. Προσπάθεια συγκερασμού του μεγάλου δημόσιου έργου με την ανασκαφική έρευνα του ιστορικού παρελθόντος της πόλης.*

*Im Bau befindliche U-Bahn Station 'Agias Sofias'. Freilegung von Decumanus maximus (heutige Egnatia Str.), von Westen nach Osten. Bemühungen zur Kombiniierung des großen öffentlichen Bauprojekts und der archäologischen Recherche und Ausgrabung der historischen Vergangenheit der Stadt.*

